

Szakmai koncepció

Iskolánk az egyházi fenntartású kazincbarcikai Don Bosco Általános Iskola, Középiskola és Kollégium 2010.szeptember 01-től 2012. június 30-ig, a TÁMOP 3.2.1./B-09/4 pályázat nyerteseként, mint megvalósító a „második esély” programelemeinek beépítésével dolgozta ki a nevelési-oktatási kereteket.

A TÁMOP 3.3.9. D-12 számú pályázat lehetőséget teremtene a megkezdett személyközpontú, szükségletek innovatív pedagógia továbbfejlesztésére, új, az egyéni igényekre reagáló tanulói igényeket figyelembevevő programelemek kidolgozására, alkalmazására. A már bevált, sikeresen működő mentorrendszer kiterjesztésére az új célcsoport tagjaira.

A szakmai program összeállításakor elsődlegesen a diákok igényeiből, elvárásaiból indultunk ki, hiszen ezekre reagálva lehet őket bevonni közös életterünk, az iskola mindenapjainak alakításába, formálásába. A sikeres megvalósítás fontos elemének érezzük, hogy a szakmai team, több, iskolai sikerességet előmozdító módszertani megújulást támogató pedagógus továbbképzésen vett részt.

Alapvető cél

A középfokú oktatási rendszerből lemorzsolódott, fiatalok visszavezetése egy olyan képzési programba, amelynek célja piacképes végzettség megszerzése. A célcsoport tagjai számára olyan készség- és kompetenciafejlesztést biztosítani, amelyek birtokában megfelelően tudnak reagálni a felgyorsult gazdasági, társadalmi változásokra. Az iskolaelhagyás valamint a társadalmi kirekesztettség ellen leghatékonyabban helyi, iskolai szinten lehet fellépni, komplex támogató rendszer megvalósításával.

A támogató rendszer legfontosabb elemei:

- alapkészségek fejlesztése
- mentorrendszer,
- teamülések, szoros együttműködés a projektet megvalósítók között,
- segítő szemlélet, értékközvetítés,
- elfogadó, biztonságos, támogató iskolai légkör kialakítása és biztosítása,
- személyközpontú pedagógia
- készség- és kompetenciafejlesztés
- közösségi és kulturális programok
- együttműködések kialakítása, partnerségi alapon

Célcsoport felkutatása, bevonása

A lehetséges célcsoport elérése a média csatornáin keresztül, a program legfontosabb elemeinek bemutatásával. Az együttműködő intézmények (Munkaügyi központ, Pedagógiai szakszolgálat, Családsegítő központ, Civil szervezet, Kisebbségi önkormányzat) segítségével, személyes illetve postai úton való megkereséssel. A korábbi mentoráltak kapcsolati hálóján keresztüli bevonás, akik pozitív élményeik által leghitelesebb népszerűsítői lehetnek a programunknak.

Szakmai program, (a 3 napos team-együttlét)

A módszertani stratégia előkészítését, kidolgozását a teljes szakmai team végzi, egy 3 napos közösségépítő „szakmai együttlét” keretében a tanévkezdést megelőzően. A 3 nap kizárólag a projekt megvalósításának szellemében telik, részletesen kidolgozva a nevelés-oktatás-fejlesztés alapelveit és a megvalósítás fázisait, a minőségbiztosítás kulcsfolyamatait.

Személyközpontú felvételi rendszer

A személyközpontú felvételi célja, a diákok megismerése, igényeik, motivációik feltérképezése. A bekerülés feltételeinek meghatározása, kidolgozása a szakmai és szaktanári teammel egyeztetve történik. A felvételi beszélgetésekre meleg, barátságos légkörben kerül sor, ahol a diákok és pedagógusok számára is kiderül, mit várnak egymástól, hogyan képzelik el a közös munkát, milyen elképzeléseik vannak.

Személyre szabott, sikerességet biztosító pedagógia, értékelés, vizsgáztatás

Tanulóink többségét a közoktatásból kiszorult, vagy ott hátrányt szenvedett fiatalok teszik ki. Ennek oka elsősorban nem képességeikben, hanem társadalmi helyzetükben, perifériára szorulásukban, illetve a többségi társadalom velük kialakított viszonyában keresendő. Az oktatás minősége döntően befolyásolja az egyéni életesélyek alakulását, így a társadalmi beilleszkedés egyik fontos színtere. Célcsoportunk minden tagja szembenézett már tanulási kudarcokkal és szociális hátrányokkal az eddigi tanulmányai során. Munkánk jelentős része arra irányul, hogy ezt a kudarcot feledtetni tudjuk velük. A sikeres megvalósításhoz, átalakítjuk iskolánk belső intézményi struktúrája, illetve innovatív módszertani stratégiát alkalmazunk, kulturális- és

Különös hangsúly esik a szöveges értékelésre, a tanulócsoporthoz kooperatív tanulásra, a digitális és idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, differenciálásra, a társasjátékra, a felfedezettő tanulásra. A személyre szabott, rugalmas vizsgáztatás rendszerének

kidolgozására és alkalmazására. A vizsgák, tanévente 4 alkalommal, írásbeli tesztből és szóbeli beszámolóból állnak, melyekre a tanulócsoportokat folyamatosan felkészítjük.

A személyre szabott, hatékony pedagógia összetevői:

- a tanulók iránti empátián és a szociális érzékenységen alapuló tanulóközpontú szemlélet és egyéni bánásmód,
- a nevelési-oktatási folyamatban az egyéni igényeket és képességeket figyelembe vevő megközelítések alkalmazása,
- egyéni fejlesztés, képességekhez igazodva,
- tanulás-módszertani ismeretek átadása,
- a differenciált nevelés kultúrájának mindennapi, gyakorlati alkalmazása
- az IKT jelentőségének felismertetése, az IKT készségek-képességek elsajátítása – nem csupán, informatika órákhoz kötötten,

Tanulócsoportok kialakításának szempontjai, funkciója és szerkezete

Az oktatás tanulócsoportos rendszerben történik, a csoportok létszáma maximum 10 fő, a mentorok egyben szaktanári feladatokat is ellátnak. A szaktanárok egyik fő célja, hogy a tananyag feldolgozásnál a digitális technika előtérbe kerüljön, ezt segítik a tanulócsoportok részére beszerzendő laptopok, és multimédiás tananyagok amelyeket a diákok használnak. A tanulócsoportok összeállítása bementi méréseken alapszik, ez lesz az alapja az egyéni fejlesztési tervek kidolgozásának is. A csoportok összetételét alapvetően meghatározza az érdeklődés, a hozott, előzetes tudás, a tanulási képesség, valamint a kompetencia-fejlesztési szükséglet. A csoportmunka során megvalósul a személyre figyelés, az oktatás képes igazodni, a diák aktuális állapotához és tudásanyagához. Az egyéni érdeklődés felkeltése, a tanulás-módszertani képességek fejlesztése a mindenkori szaktanár/mentor feladata. A tanulócsoportos foglalkozások alkalmával a személyközpontú attitűd beépül a mindennapi pedagógiai munkába, így kialakítva azokat a tanulási útvonalakat, amelyek biztosítják a sikeres érettségi vizsgát. A tanulócsoportokban nem frontális az oktatás kerete, a szaktanár/mentor team valamennyi tagja elkötelezett az újszerű, hatékony munkaformák iránt. Alapvetően a kooperációra épülnek a feldolgozandó anyagok, megjelenik az egyéni differenciálás, a kooperatív munkaforma és a projektmódszer.

Digitális és idegen nyelvi kompetenciafejlesztés

Központi helyen szerepel szakmai programunkban a digitális kompetenciafejlesztés, nem csupán az informatikai oktatásban. A digitális kompetenciafejlesztést nagymértékben segítik a pályázatból vásárolható multimédiás tananyagok az érettségi vizsga tantárgyaiból, és a tanulócsoporthoz részére vásárolható laptopok. A célcsoport minden tagja számára 172 órás ECDL tanfolyam elvégzését tesszük lehetővé, ezzel is elősegítve, hogy az információs társadalom teljes értékű tagjaivá válhassanak.

Angol és német nyelvi foglalkozásokon/fejlesztéseken vesznek részt diákjaink, tanítási időn kívül heti 4 óra időtartamban. A foglalkozások sarkalatos területei:

- szövegértés és szövegalkotás szóban és írásban
- kommunikációs szándékok megértése és érthető kifejezése
- az adott idegen nyelvhez kapcsolódó szociokulturális ismeretek alkalmazása

Az idegen nyelvi kompetenciafejlesztést támogatja a szótárak beszerzésének lehetősége, amelyet a diákok otthoni használatra is megkapnak. Az idegen nyelvi kompetenciafejlesztést elősegíti, hogy a Máltai Szeretet Szolgálattal kötött megállapodás értelmében önkéntes fiatal dolgozik iskolánkban.

Pálvaorientációs tevékenység

A teljes projekt időtartama alatt havi rendszerességgel, civil szervezet, munkaügyi központ, munkavállalók bevonásával zajlik. Több alkalommal tervezzük a kiscsoportos beszélgetések keretében való munkaformát. Fő cél, a munkaerő-piac elvárásainak, igényeinek közvetítése A célcsoport azon kompetenciáinak, képességeinek fejlesztése, ami által képes az elvárásoknak megfelelni, sikeres munkavállalóvá válni.

Szülőkkal való kapcsolattartás

A szülőkkal való partneri viszony kialakítása „második esély” programunkban sokkal fontosabb, mint más hagyományos középiskolákban. A mentorok olyan légkört alakítanak ki a szülőkkal, amelyben a családlátogatás, a szülői értekezlet új értelmet nyer. A hátrányos helyzet, kudarcélmények és mélyszegénység viszonyai között ennek a bizalmi viszonynak kulcsszerepe van. A mentorok, szükség szerint a pszichológus bevonásával, a célcsoport valamennyi tagjára vonatkozóan családlátogatást végeznek, a program időtartama alatt több alkalommal. A család minden esetben szerves része a fejlesztési folyamatnak. A szülők számára közösségi rendezvényeket tartunk, ahol elmélyülhet a bizalmi viszony, betekintést kaphatnak a munkáról és az iskolai élet részeseivé válhatnak.

Kulturális , közösségfejlesztő programok, kirándulások

A mentorok és mentoráltak részére színházbérlet vásárlását tervezzük. A színház kiváló nevelési terület sajátosságainál fogva. Képes egy-egy téma alapos körüljárására, átélhetővé tesz élethelyzeteket, miközben szórakoztat. Gondolkodásra, összpontosításra készítet, ezáltal fejleszti a szociális- életviteli kompetenciákat, kitágítja a látókört és élményekhez juttat. A célcsoport kevés tagja jut el önerőből kulturális programokra.

A projekt időtartama alatt 4 alkalommal tervezünk fejlesztendő területekhez kapcsolódó közös kirándulásokat. A kirándulások alkalmat nyújtanak kötetlen beszélgetésekre, kapcsolatok elmélyülésére, közös élmények megélésére.

Diákfórumok

Az iskola valamennyi tanulójának számára, havi rendszerességgel , előre elkészített munkaterv alapján. A fórumok célja a demokratikus értékrend megalapozása a diákokban, valamint segítsége nyújtása, felkészítés a demokrácia világában való érdekérvényesítésre.

Mentorrendszer

A mentorrendszer a kölcsönös bizalmon, a személyes kötődésen alapul. Egymás elfogadása, tisztelete, az őszinteség működteti. Alapvetően fontos, hogy a diákok maguk válasszanak mentort. A nyári, tanév indulását megelőző közös tábor alkalmat nyújt a személyes kapcsolatok kialakulására. A táborban már körvonalazódik melyik diáknak mire van szüksége, mely területeken kíván különös odafigyelést, személyes gondoskodást. A tábor kiváló lehetőséget teremt a közösségformálásra, személyiségfejlesztésre, valamint a szociális –és életvezetési kompetenciák tudatos alakítására.

A projekt időtartama alatt, a mentorok 3 fő mentoráltal heti 5 óra időtartamban foglalkoznak személyre szabottan. Minden mentor a mentorált tanulói számára egyénre szabott tanulási-, életvezetési stratégiát dolgoz ki, előzetes mérések alapján. A mentorok egyéni fejlesztési naplót vezetnek, amelynek részét képezi a háromhavonta felülvizsgálásra kerülő egyéni fejlesztési terv. A fejlesztési tervek minden esetben a diákokban rejlő lehetőségekre épülnek. Az egyéni tervek részét képezi az életpálya-építés/karrierterv célrendszere, amely önismeretre épül.

Teamülések

A projektet megvalósító team heti rendszerességgel 2 óra időtartamban megbeszélést tart, a feladatok megvalósítása, aktualitások, esetmegbeszélése témakörökben. Havi egy alkalommal, a teamülést nyitottá tesszük, meghívást kapnak diákok, szülők, együttműködő partnerek, és kerekasztal, ill. generációk közötti beszélgetést alakítunk.

Pszichológus szerepe (segítő szakember)

Pszichológus szakembert alkalmazunk a projekt időtartamára munkaszerződéses viszonyban 23 hónapra heti 10 órás munkaidővel. Iskolánk olyan komplex társas környezet, ahol jelentkeznek olyan problémák, amelyek meghaladják a pedagógusok kompetenciáját, illetékességi és feladatkörükön kívül esnek. A segítő szakember jelenléte megkönnyíti a pedagógus-mentor munkáját, hiszen nem egyedül kell szembenéznie olyan helyzetekkel, amelyek megoldásában nincs tapasztalata. Az iskolapszichológus tevékenységkörébe tartozik a tanulókkal, a pedagógusokkal és a szülőkkel végzett munka is. A mentorált tanulókkal foglalkozna egyénileg, kiscsoportban, tanulócsoportonként. Mentális tanácsadást, diagnosztikát végezne, és a diákok segítségére lenne pályaválasztási, életvezetési kérdésekben. Az iskolapszichológushoz fordulhatnának a pedagógusok/mentorok diákjaik tanulási gondjaik miatt, egyéni konzultáció keretében. Szükség esetén, a pszichológus a mentorokkal együttműködve egy-egy diákkal kapcsolatban esetmegbeszélő csoportot alakít, ahol egy mentor hozza a problémát okozó esetet, a többiek igyekeznek segíteni abban, hogyan kezelje hatékonyan. Részesülhetnek egyéni tanácsadásban vagy részt vehetnek csoportos foglalkozásokon. Igény szerint szerveződhet szülői csoport is.

Együttműködések , hálózati kapcsolatok

A városban, és a közvetlen környezetben működő szociális-, pedagógiai-, képzés-, munkaügyi vonalon tevékenységet folytató szervekkel partneri együttműködések kialakítása, oly módon,

hogy részesévé, elkötelezetté váljanak programunk iránt. Közösségépítő- közösségfejlesztő programokon valamennyi partner részt vesz, így nyújtva segítséget közvetlenül és közvetve a diákoknak.

Második esély programot megvalósító iskolákkal hálózati kapcsolatot építünk ki, hospitálunk, szakmai munkacsoportokat létrehozva műhelymunka keretében dolgozunk. Rendezünk és részt veszünk mások által rendezett nyílt napokon, közösségi rendezvényeken.

Iskolán kívüli rendszeres szabadidős tevékenység

Heti 2 alkalommal iskolán kívüli szabadidős programokat szervezünk a célcsoport részére, sport, zene/tánc, kreatív kézművesség témakörökben. A közösen eltöltött jókedvű, kötetlen játékos együttlét pedagógia hozadéka felbecsülhetetlen értékű. A diákok alakíthatják a tevékenységeket igényük, érdeklődésük szerint. A tevékenységekhez kapcsolódó eszközök: táncszőnyeg, szintetizátor, gitár, erősítő berendezés, kreatív anyagok, biztosítják az örömszerzést, személyiségfejlesztést és a multikulturális tartalmak beépülését.